

## บทความ

โครงการ การศึกษาเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมการดื่มแล้วขับ กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

The behavioral economics of drunk driving : Case study of Nakhon Si Thammarat Province

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนลี ศรีเปารยะ เพ็ญพงษ์ และคณะ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

โครงการ การศึกษาเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมการดื่มแล้วขับ กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจกฎหมายและผลกระทบต่อสังคมของผู้ดื่มแล้วขับ เพื่อศึกษาปัจจัยต่อการตัดสินใจดื่มแล้วขับ และเพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงเศรษฐศาสตร์ในการตัดสินใจดื่มแล้วขับ ทั้งนี้การดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาเกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ นั่นคือ พฤติกรรมการดื่มแล้วขับเนื่องจากส่วนใหญ่อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นเกิดจากผู้ขับที่มีการดื่มสุราหรือของมีแอลกอฮอล์ร่วมด้วย ซึ่งผลที่ตามมาคือบาดเจ็บ พิการ และสูญเสียชีวิต ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า สัดส่วนคืออุบัติเหตุจราจรที่มีสาเหตุจากการดื่มแล้วขับ ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ พบว่าเป็นลำดับที่สอง (ร้อยละ 1.523) รองจากจังหวัดสงขลา (ร้อยละ 3.904) (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2559) ดังนั้น ในการวิจัยนี้จึงใช้พื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชในการศึกษา ซึ่งผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจกฎหมาย กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจกฎหมาย โดยอย่างยิ่งในข้อคำถามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และเกี่ยวกับในกรณีเมาแล้วขับจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับ 5,000 บาท ถึง 20,000 บาท ตอบถูก ร้อยละ 93 ส่วนที่กลุ่มตัวอย่างยังคงมีความรู้ในข้อคำถาม คือ ปริมาณแอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ในร่างกายถือว่าผิดกฎหมาย ตอบถูกต้องเพียงร้อยละ 57 ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มแล้วขับ พบว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้ผลกระทบ โดยมากที่สุด ในประเด็นหากเมาแล้วขับอาจทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเสียชีวิตได้ ร้อยละ 99.00 รองลงมาคือ หากเมาแล้วขับอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ ร้อยละ 89.00 และประเด็นการรับรู้ที่น้อยที่สุด คือการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สร้างความเดือดร้อนให้กับบุคคลอื่น ร้อยละ 73.00

2. ปัจจัยต่อการตัดสินใจดื่มแล้วขับของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมการดื่ม (สังสรรค์กับเพื่อน/เข้าสังคม), ปัจจัยธรรมเนียมการดื่มของชุมชน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม (ครอบครัว) พฤติกรรมการดื่ม (อยากดื่ม) พฤติกรรมการดื่ม (กลุ่มใจ), พฤติกรรมการดื่ม (เพื่อนชวนดื่ม), การรับรู้ผลกระทบ ณ ระดับนัยสำคัญ .10

3. พฤติกรรมเชิงเศรษฐศาสตร์ในการตัดสินใจดื่มแล้วขับ การวิเคราะห์เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมการตัดสินใจดื่มแล้วขับ ได้สร้างสถานการณ์สมมติ 3 กรณี คือ **สถานการณ์สมมติที่ 1** เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และต้องเดินทางกลับบ้านพักหรือสถานที่พักโดยมีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ จะเลือกเดินทางรูปแบบใด ผลการศึกษา พบว่าความน่าจะเป็นในการเลือกรถจักรยานยนต์ในการเดินทางมากที่สุด

เท่ากับ 0.8961 รองลงมา คือ รถยนต์ เท่ากับ 0.0945 และน้อยที่สุด คือ รถโดยสาร ความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.0093 **สถานการณ์สมมติที่ 2** เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และต้องเดินทางกลับบ้านพักหรือสถานที่พักของท่านและมีปริมาณแอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ แต่ไม่มีข้อกำหนดทางด้านกฎหมายในการขับชียานพาหนะ เลือกเดินทางรูปแบบใด ผลการศึกษา พบว่าความน่าจะเป็นในการเลือกรถยนต์ในการเดินทางมากที่สุด เท่ากับ 0.99757 รองลงมา คือ รถจักรยานยนต์ เท่ากับ 0.00240 และน้อยที่สุด คือ รถโดยสาร ความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.00003 **สถานการณ์สมมติที่ 3** เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และต้องเดินทางกลับบ้านพักหรือสถานที่พักของและมีปริมาณแอลกอฮอล์เกิน 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์และมีข้อกำหนดทางด้านกฎหมายในการขับชียานพาหนะ (ผิดกฎหมาย) ผลการศึกษา ความน่าจะเป็นในการเลือกรถโดยสารสาธารณะในการเดินทางมากที่สุด เท่ากับ 0.8866 และน้อยที่สุด คือ การเดินเท้า ความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.1134

ผลจากการวิจัยในการศึกษาพฤติกรรมเศรษฐศาสตร์ในการตัดสินใจดื่มแล้วขับนั้นในการสร้างสถานการณ์สมมติ กลุ่มตัวอย่างจะมีพฤติกรรมการตัดสินใจเปลี่ยนแปลงไป หากมีการควบคุมพฤติกรรมด้วยข้อบังคับทางด้านกฎหมาย ดังสถานการณ์ที่ 2 ที่กำหนดให้ไม่มีข้อบังคับทางด้านกฎหมาย กลุ่มตัวอย่างยังคงเลือกตัดสินใจขับรถด้วยตนเอง แต่เมื่อมีข้อกำหนดที่กำหนดใช้ในการบังคับพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง จะตัดสินใจในเดินทางด้วยรถสาธารณะ แต่พบว่าในจังหวัดนครศรีธรรมราช ยังมีจุดด้อยที่ไม่ได้สนับสนุนให้ผู้ดื่มแล้วขับสามารถเดินทางได้ด้วยรถสาธารณะ นั่นคือมีปัญหาในช่วงเวลาการใช้บริการ เช่น หากไปดื่มร้านอาหารหรือผับ บาร์ ซึ่งเป็นในช่วงเวลากลางคืน รถรับจ้างหรือรถโดยสารสาธารณะจะไม่มีให้บริการถ้ามีก็จะน้อยและไม่เพียงพอต่อการใช้บริการ หรือ กรณีต่างอำเภอรถโดยสารสาธารณะจะมีน้อยแทบจะไม่มีก็ได้ ซึ่งยังคงเป็นประเด็นในการตัดสินใจของกลุ่มตัวอย่างที่ยังคงเดินทางด้วยตนเองเมื่อดื่มสุราแล้ว

## ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎหมายดื่มแล้วขับ รวมถึงควรสอดแทรกเนื้อหาในบทเรียนของเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างความรู้ตั้งแต่ลูกนำมาสู่การถ่ายทอดในครอบครัว
2. มีการรณรงค์ให้ผู้ขับชียตระหนักถึงอันตรายจากการเมาแล้วขับอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยและการสัมภาษณ์จะพบประเด็นคำว่า “ไม่เป็นไร บ้านไม่ไกลขับไปนิดเดียวคงถึง” จะพบในผู้ที่การรับรู้ผลกระทบจากการเมาแล้วขับน้อย และขาดความตระหนัก ดังนั้นควรเพิ่มการรณรงค์สร้างความตระหนักถึงอันตรายจากการเมาแล้วขับ
3. ควรเพิ่มจุดตรวจในพื้นที่ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ซึ่งจากผลการวิจัยจะพบว่าผู้ที่ตัดสินใจดื่มแล้วขับจะมีตั้งแต่กรณีดื่มเหล้าจากงานประเพณี งานมงคล เช่น งานแต่งงาน เมื่อเจอด่านตรวจวัดแอลกอฮอล์จึงถูกจับกุม ดังนั้น เพื่อลดการดื่มแล้วขับควรมีจุดตรวจระดับหมู่บ้านเพื่อให้ประชาชนเกรงกลัวผลจากข้อบังคับจากกฎหมายและการดื่มแล้วขับจะลดลง
4. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจดื่มแล้วขับ พบว่า เมื่อมีกรณีข้อบังคับทางด้านกฎหมายกลุ่มตัวอย่างจะเลือกตัดสินใจชียานพาหนะประเภทรถสาธารณะและการเดินเท้าแทน ดังนั้นข้อกฎหมายเกี่ยวกับดื่มแล้วขับยังคงได้ผลในการลดและสร้างความเกรงกลัวในการกระทำความผิด ควรมีการปรับปรุงหรือการเพิ่มโทษการกระทำความผิดและมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการวิจัยของผู้ที่ตัดสินใจดื่มแล้วขับมีประเด็นเกี่ยวกับการใช้รถโดยสารสาธารณะเพื่อกลับบ้านหรือที่พัก จะมีน้อย ซึ่งรถโดยสารสาธารณะจะพบได้มากในพื้นที่ตัวเมืองแต่



ในพื้นที่นอกเมืองจะหารถโดยสารสาธารณะหรือรถรับจ้างได้ยาก จึงเป็นที่มาในการตัดสินใจดื่มแล้วขับ ซึ่งควรรหาแนวทางในการจัดการเกี่ยวกับรถรับจ้างหรือรถโดยสารสาธารณะในพื้นที่ให้ครอบคลุมและเพิ่มขึ้น

6. พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจดื่มแล้วขับนั้นจะพบว่าสาเหตุมาจากพฤติกรรมการดื่มสังสรรค์กับเพื่อนในวันหยุดงาน ซึ่งส่วนใหญ่สถานที่ดื่ม คือ บ้านเพื่อน หรือร้านค้า ร้านอาหาร ดังนั้น เมื่อจะกลับบ้านหรือที่พักจะตัดสินใจขับรถกลับ ประเด็นนี้ควรสร้างรูปแบบเพื่อนำมาสู่การวางแผนการตัดสินใจเดินทางกลับ เช่น การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ การรณรงค์

.....